

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

13 юли 2017 година*

„Преюдициално запитване — Гражданство на Съюза — Право на свободно движение и на свободно пребиваване на територията на държавите членки — Директива 2004/38/ЕО — Член 27, параграф 2, втора алинея — Ограничения на правото на влизане и на правото на пребиваване на основания, свързани с обществения ред, обществената сигурност или общественото здраве — Експулсиране на основания, свързани с обществения ред или с обществената сигурност — Поведение, което представлява истинска, настояща и достатъчно сериозна заплаха за някой от основните интереси на обществото — Истинска и настояща заплаха — Понятие — Гражданин на Съюза, който пребивава в приемащата държава членка, където изтърпява наказание лишаване от свобода, наложено за повторни сексуални престъпления срещу малолетни и непълнолетни“

По дело C-193/16

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Tribunal Superior de Justicia del País Vasco (Върховен съд на Баската автономна област, Испания) с акт от 8 март 2016 г., постъпил в Съда на 7 април 2016 г., в рамките на производство по дело

Е

срещу

Subdelegación del Gobierno en Álava,

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: L. Bay Larsen, председател на състава, M. Vilaras (докладчик), J. Malenovský, M. Safjan и D. Šváby, съдии,

генерален адвокат: Н. Saugmandsgaard Øe,

секретар: А. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

- за испанското правителство, от V. Ester Casas, в качеството на представител,
- за белгийското правителство, от С. Pochet и L. Van den Broeck, в качеството на представители,

* Език на производството: испански.

- за германското правителство, от К. Stranz и Т. Henze, в качеството на представители,
- за естонското правителство, от К. Kraavi-Käerdi, в качеството на представител,
- за австрийското правителство, от G. Eberhard, в качеството на представител,
- за правителството на Обединеното кралство, от S. Brandon и С. Crane, в качеството на представители, подпомагани от В. Lask, barrister.
- за Европейската комисия, от Е. Montaguti и I. Martínez del Peral, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото решение

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 27, параграф 2, втора алинея от Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО (ОВ L 158, 2004 г., стр. 77; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 56).
- 2 Запитването е отправено в рамките на правен спор, страни по който са Е и Subdelegación del Gobierno en Álava (представителството на централната власт в Алава, Испания), по повод на решението на последното, с което се разпорежда експулсирането на Е от територията на Кралство Испания и се забранява връщането му за срок от 10 години по съображения, свързани с обществената сигурност.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Член 27, параграфи 1 и 2 от Директива 2004/38 гласи, че:

„1. При спазване на разпоредбите на настоящата глава държавите членки могат да ограничат свободата на движение и пребиваване на граждани на Съюза и на членове на техните семейства, независимо от националността им, от съображения, свързани с обществения ред, обществената сигурност или общественото здраве. Забранява се позоваването на такива съображения за икономически цели.

2. Мерките, предприети от съображения, свързани с обществения ред или обществената сигурност, трябва да са в съответствие с принципа на пропорционалността и да се основават изключително на личното поведение на въпросното лице. Наличието на предишни наказателни присъди не представлява само по себе си основание за предприемането на такива мерки.

Личното поведение на въпросното лице трябва да представлява истинска, [настояща] и достатъчно сериозна заплаха, която засяга някои от основните интереси на обществото. Не се приемат мотиви, които са изолирани от конкретния случай и които се опират на съображения за обща превенция“.

4 Член 28, параграф 3 от посочената директива гласи:

„С изключение на случаите, когато решението се основава на императивни основания, свързани с обществената сигурност, както е определена от държавите членки, решение за експулсиране не може да се взема срещу граждани на Съюза, ако те:

- а) са пребивавали в приемащата държава членка през последните десет години; или
- б) са непълнолетни, освен ако експулсирането е необходимо за висшите интереси на детето, както е предвидено в Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на детето от 20 ноември 1989 г.“.

5 Член 33 от същата директива предвижда:

„1. Заповеди за експулсиране не могат да се издават от приемащата държава членка като наказание или юридическа последица на наказание лишаване от свобода, освен ако те не отговарят на изискванията на членове 27, 28 и 29.

2. Ако заповедта за експулсиране така, както е предвидена в параграф 1, бъде изпълнена след повече от две години от издаването ѝ, държавата членка проверява дали засегнатото лице в действителност и към настоящия момент представлява заплаха за обществения ред или обществената сигурност и преценява дали е настъпила някаква съществена промяна в обстоятелствата след момента на издаването на заповедта за експулсиране“.

Испанското право

6 Член 10 от Real decreto 240/2007, sobre entrada, libre circulación y residencia en España de ciudadanos de los Estados miembros de la Unión europea y de otros Estados parte en el Acuerdo sobre el Espacio Económico Europeo (Кралски декрет № 240/2007 относно влизането, свободното движение и пребиваването в Испания на гражданите на държавите — членки на Европейския съюз, и на други държави — страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство) от 16 февруари 2007 г. (BOE № 51 от 28 февруари 2007 г., стр. 8558, наричан по-нататък „Кралски декрет № 240/2007“) установява в параграф 1:

„Право на постоянно пребиваване имат гражданите на държавите — членки на Европейския съюз, или на държавите — страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство, както и членовете на семействата им, които не са граждани на някоя от посочените държави, когато са пребивавали законно в Испания за непрекъснат период от пет години. Това право не зависи от условията, предвидени в глава III от настоящия кралски декрет.

[...]“.

7 Член 15 от Кралски декрет № 240/2007 гласи:

„1. Когато това се налага по съображения, свързани с обществения ред, обществената сигурност или общественото здраве, по отношение на гражданите на държавите — членки на Европейския съюз, или на държавите — страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или по отношение на членовете на техните семейства може да се приеме някоя от следните мерки:

[...]

с) да се разпорежи експулсирането или извеждането от испанска територия.

По отношение на граждани на държавите — членки на Европейския съюз, или на държавите — страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на членовете на техните семейства, независимо от тяхното гражданство, които са придобили право на постоянно пребиваване в Испания, може да бъде прието решение за експулсиране единствено ако са налице сериозни основания, свързани с обществения ред или обществената сигурност. Освен това, преди да бъде прието решение в този смисъл, се вземат предвид продължителността на пребиваване и социалната и културна интеграция на заинтересованото лице в Испания, неговата възраст, здравословно състояние, семейно и финансово положение и степента на неговите връзки със страната на произход.

[...]

4. В случаите, в които дадено решение за експулсиране бъде изпълнено след повече от две години от издаването му, компетентните органи следва да проверят и да преценят дали е налице и каква е релевантността на евентуална промяна в обстоятелствата, настъпила след приемане на решението за експулсиране, както и дали заинтересованото лице в действителност представлява заплаха за обществения ред или обществената сигурност.

5. Приемането на мярка, предвидена в параграфи 1—4, се подчинява на следните критерии:

- a) тя следва да бъде приета в съответствие със законодателството в областта на обществения ред и обществената сигурност и с действащите подзаконови разпоредби в съответната област;
- b) тя може да бъде оттеглена служебно или по искане на страните, когато отпаднат основанията, които са обосновавали нейното приемане;
- c) тя не може да бъде приета с икономическа цел;
- d) когато е приета по съображения, свързани с обществения ред или обществената сигурност, мярката трябва да се основава изключително на личното поведение на своя адресат, което във всички случаи следва да представлява истинска, настояща и достатъчно сериозна заплаха, засягаща някой от основните интереси на обществото, и органът, компетентен да се произнесе, ще преценява това поведение въз основа на докладите на полицейските, данъчните или съдебните органи, които разглеждат преписката. Наличието на предишни наказателни присъди не представлява само по себе си основание за предприемането на такива мерки.

[...]“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

- 8 Е е италиански гражданин. На 14 април 2003 г. той е регистриран като гражданин на Съюза, пребиваващ в Испания.
- 9 На 13 ноември 2013 г. на основание член 15, параграф 1, буква с) от Кралски декрет № 240/2007 представителството на централната власт в Алава приема решение, с което по съображения, свързани с обществената сигурност, се разпорежда експулсирането на Е от територията на Кралство Испания (наричано по-нататък „решението за експулсиране“), като се забранява връщането в страната за срок от десет години на основание, че с три влезли в сила присъди Е е осъден на лишаване от свобода за срок от дванадесет години за повторни сексуални престъпления срещу малолетни и непълнолетни — наказание, което той изтърпява в пенитенциарно заведение.
- 10 Е обжалва посоченото решение пред Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n° 3 de Vitoria-Gasteiz (Административен съд № 3 в провинция Витория-Гастейс, Испания). На 12 септември 2014 г. посочената юрисдикция отхвърля жалбата, като приема, че решението за експулсиране е надлежно мотивирано, като се има предвид по-специално психологическият доклад, съставен от пенитенциарното заведение, както и семейното и икономическото положение на заинтересованото лице в приемащата държава членка.
- 11 Е обжалва посоченото решение пред запитващата юрисдикция. Той изтъква по-специално, че от шест години се намира в затвора, като изтърпява наказания, наложени му за сексуални престъпления срещу малолетни и непълнолетни. Според него тези обстоятелства не допускат да се счита, че в момента на приемане на решението за експулсиране той представлява истинска и настояща заплахата за някой от основните интереси на обществото.
- 12 Запитващата юрисдикция счита, че личното поведение на Е е достатъчно опасно, за да се квалифицира като „запахата за обществената сигурност“. Тя обаче изпитва съмнения, че Е представлява истинска и настояща заплахата, тъй като се намира в затвора, където ще продължи да изтърпява още дълъг срок от наложеното му с осъдителна присъда наказание.
- 13 Запитващата юрисдикция си поставя и въпроса за съвместимостта на решението за експулсиране с член 27, параграфи 1 и 2 от Директива 2004/38.
- 14 При тези условия Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad autónoma del País Vasco (Върховен съд на Баската автономна област) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Представлява ли Е, осъден на лишаване от свобода за срок от 12 години за извършването на повторни сексуални престъпления срещу малолетни и непълнолетни лица, истинска и настояща заплахата за обществената сигурност съгласно разпоредбата на член 27, параграфи 1 и 2 от Директива 2004/38/ЕО, като се има предвид обстоятелството, че той се намира в затвор и че остават няколко години до освобождаването му, тъй като е изтърпял шест години от наказанието си?“.

По преюдициалния въпрос

- 15 С преюдициалния си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 27, параграф 2, втора алинея от Директива 2004/38 трябва да се тълкува в смисъл, че обстоятелството, че дадено лице се намира в затвор в момента на приемане на решението за

експулсиране без перспектива за освобождаване в близко бъдеще, изключва възможността в конкретния случай поведението му да представлява истинска и настояща по характер заплаха за някой от основните интереси на обществото в приемащата държава членка.

- 16 В самото начало е важно да се припомни, че правото на пребиваване в Съюза на гражданите на Съюза и на членовете на семействата им не е безусловно, а може да бъде придружено с ограничения и условия, предвидени от Договора, както и от разпоредбите, приети за неговото прилагане (вж. по-специално решения от 10 юли 2008 г., Jira, C-33/07, EU:C:2008:396, т. 21 и от 13 септември 2016 г., Rendón Marín, C-165/14, EU:C:2016:675, т. 55).
- 17 В това отношение ограниченията на правото на пребиваване произтичат по-специално от член 27, параграф 1 от Директива 2004/38 — разпоредба, която позволява на държавите членки да ограничат свободата на пребиваване на гражданите на Съюза или на членовете на техните семейства, независимо от гражданството на последните, по-конкретно по съображения, свързани с обществения ред или обществената сигурност (вж. решения от 10 юли 2008 г., Jira, C-33/07, EU:C:2008:396, т. 22 и от 13 септември 2016 г., Rendón Marín, C-165/14, EU:C:2016:675, т. 57).
- 18 Съгласно постоянната съдебна практика изключението по съображения, свързани с обществения ред, е отклонение от правото на пребиваване на гражданите на Съюза или на членовете на техните семейства, което следва да се разбира по строго определен начин, така че обхватът му не би могъл да бъде определян едностранно от държавите членки без контрол от страна на институциите на Съюза (вж. в този смисъл решения от 4 декември 1974 г., van Duyn, 41/74, EU:C:1974:133, т. 18, от 27 октомври 1977 г., Bouchereau, 30/77, EU:C:1977:172, т. 33, от 29 април 2004 г., Orfanopoulos и Oliveri, C-482/01 и C-493/01, EU:C:2004:262, т. 65, както и от 13 септември 2016 г., Rendón Marín, C-165/14, EU:C:2016:675, т. 58).
- 19 Както следва от член 27, параграф 2, първа алинея от Директива 2004/38, за да бъдат обосновани, мерките за ограничаване на правото на пребиваване на гражданин на Съюза или на член на неговото семейство, по-специално предприетите по съображения, свързани с обществения ред, трябва да са в съответствие с принципа на пропорционалност и да се основават изключително на личното поведение на въпросното лице (решение от 13 септември 2016 г., Rendón Marín, C-165/14, EU:C:2016:675, т. 59).
- 20 В това отношение следва да се отбележи, че съгласно член 83, параграф 1 ДФЕС сексуалната експлоатация на деца попада в областите на особено тежката престъпност с трансгранично измерение, в които е предвидена намесата на законодателя на Съюза. Ето защо държавите членки могат да приемат, че престъпленията като посочените в член 83, параграф 1, втора алинея ДФЕС съставляват особено тежко посегателство върху основен интерес на обществото, като свързаната с тях опасност от повторност представлява пряка заплаха за спокойствието и физическата сигурност на населението и следователно може да попада в обхвата на понятието „императивни съображения, свързани с обществената сигурност“, с които може да се обоснове мярка за експулсиране на основание член 28, параграф 3 от Директива 2004/38, при условие че по начина на извършването си тези престъпления се характеризират като особено тежки, което запитващата юрисдикция следва да провери въз основа на самостоятелно разглеждане на конкретния случай, с който е сезирана (вж. в този смисъл решение от 22 май 2012 г., I, C-348/09, EU:C:2012:300, т. 33).
- 21 Все пак евентуалният извод на запитващата юрисдикция, че съгласно ценностите, присъщи на правния ред на държавата членка, към която тя принадлежи, престъпни деяния като извършените от Е представляват такава заплаха, не трябва да води непременно до експулсирането на заинтересованото лице (вж. по аналогия решение от 22 май 2012 г., I, C-348/09, EU:C:2012:300, т. 29).

- 22 Всъщност от член 27, параграф 2 от Директива 2004/38 следва, че мерките, предприети по съображения, свързани с обществения ред или обществената сигурност, трябва да се основават изключително на личното поведение на съответното лице.
- 23 Освен това член 27, параграф 2, втора алинея от посочената директива обуславя всяка мярка за експулсиране от обстоятелството това поведение да представлява действителна и настояща заплаха, която засяга основен интерес на обществото или на приемащата държава членка, извод, който предполага по принцип наличието на тенденция при съответното лице да запази това поведение и за в бъдеще (решение от 22 май 2012 г., I, C-348/09, EU:C:2012:300, т. 30).
- 24 Не може обаче да се счита, че обстоятелството, че съответното лице се намира в затвора в момента на приемане на решението за експулсиране, без перспектива за освобождаване преди да изминат няколко години, се отнася до личното поведение на съответното лице.
- 25 Освен това следва да се посочи, че член 33, параграф 1 от Директива 2004/38 предвижда възможността при спазване на произтичащите от член 27 от Директивата изисквания приемащата държава да приеме мярка за експулсиране като допълнителна мярка към наказанието лишаване от свобода. Следователно законодателят на Съюза изрично е предвидил възможността държавите членки да приемат мярка за експулсиране спрямо лице, осъдено на лишаване от свобода, ако е установено, че поведението му представлява истинска и настояща опасност за някой от основните интереси на обществото в посочената държава членка.
- 26 Следва също така да се посочи, че Съдът вече се е произнесъл по преюдициални въпроси относно тълкуването на Директива 2004/38, които са били поставени по дела, свързани с осъдени на лишаване от свобода лица, и които са налагали проверка на условията, при които може да се счита, че поведението на такова лице обосновава приемането на мярка за експулсиране спрямо него (вж. решения от 23 ноември 2010 г., Tsakouridis, C-145/09, EU:C:2010:708 и от 22 май 2012 г., I, C-348/09, EU:C:2012:300).
- 27 Предвид всички изложени съображения на въпроса следва да се отговори, че член 27, параграф 2, втора алинея от Директива 2004/38 трябва да се тълкува в смисъл, че обстоятелството, че дадено лице се намира в затвор в момента на приемане на решението за експулсиране без перспектива за освобождаване в близко бъдеще, не изключва възможността в конкретния случай поведението му да представлява истинска и настояща по характер заплаха за някой от основните интереси на обществото в приемащата държава членка.

По съдебните разноски

- 28 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

Член 27, параграф 2, втора алинея от Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО, трябва да се тълкува в смисъл, че обстоятелството, че дадено лице се намира в затвор в момента на приемане на решението за експулсиране без перспектива за

освобождаване в близко бъдеще, не изключва възможността в конкретния случай поведението му да представлява истинска и настояща по характер заплаха за някой от основните интереси на обществото в приемащата държава членка.

Подписи